

<https://doi.org/10.28925/2664-2069.2021.210>

УДК: 378.016–057.87:796

ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОЗДОРОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Данило Любов (ABCDEF)

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Внесок автора:

A — концепція та дизайн дослідження; B — збір даних;
C — аналіз та інтерпретація даних; D — написання статті;
E — редагування статті; F — остаточне затвердження статті

Анотація

Актуальність. Автор акцентував увагу на важливості вирішення виявлених проблем впровадження та ефективного використання сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій.

Мета дослідження – охарактеризувати інноваційні технології в оздоровчій діяльності вчителя.

Матеріал і методи дослідження: пошуковий по наявній методичній та науковій літературі із аналізом знайденого матеріалу, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків, систематизація, абстрагування та конкретизація, аналіз документації та результатів діяльності дослідників з проблеми проведеного дослідження.

Результати дослідження. Розглянуто роль інноваційних процесів в удосконаленні методичної системи фізичного виховання студентів. Охарактеризовано поняття «інноваційна діяльність» через призму індивідуального стилю діяльності педагога-новатора. Визначено спрямованість професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури на формування і становлення професійної особистісної готовності майбутнього вчителя. Охарактеризовано психолого-педагогічні умови, що дозволяють побудувати освітній процес з фізичного виховання на основі врахування індивідуально-психологічних особливостей студентів. Розглянуто формування у студентів готовності до інноваційної діяльності через глибоке вивчення теоретичних питань удосконалення освітнього процесу, позитивних сторін педагогічних теорій, ідей та технологій.

Висновки. Зазначено, що ключовим методом активної підготовки майбутніх вчителів до проведення інноваційної оздоровчої діяльності є метод круглого столу. Охарактеризовано комп'ютерні програми – для контролю зміцнення й збереження здоров'я учнівської молоді засобами фізичної культури та моніторингу фізичного стану дітей молодшого шкільного віку. Автором зазначено, що ефективним напрямом підвищення рівня рухової активності є створення та впровадження різноманітних популярних фітнес-гібридів оздоровчого та спортивного напрямів. Наведено приклади вдалого використання інновацій на уроках фізичної культури. Зазначено, що результати дослідження

свідчать про доцільність внесення змін у процес підготовки майбутніх вчителів фізичної культури.

Ключові слова: технологія, оздоровлення, фізичне виховання, здоров'я, інноваційна діяльність.

CHARACTERISTICS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE HEALTH ACTIVITY OF THE FUTURE TEACHER

Danylo Lyubov

Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

Abstract

Introduction. The article is a definition of the importance of solving the identified problems of implementation and effective use of modern sports and health technologies.

The aim of the study is to characterize innovative technologies in health-improving activity of the teacher.

Material and methods: literature analysis, clarification of causal relations, systematization, abstraction and concretization, the analysis of documentation and results of activity of researchers on a problem.

Results. The role of innovative processes in the improvement of the methodical system of physical education of students is considered. The concept of «innovation» is characterized through the prism of the individual style of the teacher-innovator. The orientation of professional training of the future teacher of physical culture on formation and development of the professional personal readiness of the future teacher is defined. Psychological and pedagogical conditions that allow to build the educational process of physical education on the basis of taking into account the individual psychological characteristics of students are described. The formation of students' readiness for innovative activity through in-depth study of theoretical issues of improving the educational process, the positive aspects of pedagogical theories, ideas and technologies is considered.

Conclusions. The method of the round table is found to be an important method of active training of future teachers to carry out innovative health activities. Computer programs, which are used to control the strengthening and preservation of the health of young students by means of physical culture and monitoring the physical condition of children of primary school age, are described. The author notes that an effective way to increase the level of physical activity is the creation and implementation of various popular fitness hybrids of health and sports. Examples of successful use of innovations in physical education lessons are identified. It is noted that the results of the study indicate the propriety of making changes in the process of training future physical education teachers.

Key words: technology, health improvement, physical education, health, innovation.

Вступ

Закономірним результатом пошуку ефективних шляхів вирішення виявлених проблем стає впровадження та ефективне використання сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій.

Широкий вибір їх засобів дозволить не тільки оновити зміст фізичного виховання, мотивувати учнів до ведення здорового способу життя, а й зняти додаткове фінансове навантаження освітніх закладів, оскільки більшість технологій не потребують дороговартісного інвентаря та обладнання.

Питаннями визначення структури педагогічних умов у вивченні різних аспектів інноваційної педагогічної діяльності займалися такі дослідники: Н. Гончарова [1], А. Гринчук, І. Дичківська [3], Д. Єлісеєва [4], О. Кузнєцова [5], Н. Москаленко [6], М. Носко [7], О. Отравенко [8], О. Пехота [9], П. Рибалко [10], О. Ситник [11], Ю. Чехівська [2].

Не вивченими залишаються такі аспекти проблеми, як педагогічні умови формування готовності учителів до використання інноваційних технологій в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) в умовах дистанційного навчання.

Мета роботи

Мета дослідження – охарактеризувати інноваційні технології в оздоровчій діяльності вчителя.

Матеріал і методи дослідження

Методи дослідження: пошуковий по наявній методичній та

науковій літературі із аналізом знайденого матеріалу, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків, систематизація, абстрагування та конкретизація, аналіз документації та результатів діяльності дослідників з проблеми проведеного дослідження.

Результати дослідження

Технологія організації спортивно орієнтованого фізичного виховання відкриває величезні перспективи освоєння цінностей фізичної та спортивної культури в умовах засвоєння шкільної програми з фізичної культури й спортивної підготовки нового покоління.

В основу методики й організації фізичної підготовки покладено концепцію тренування.

Витривалість, сила, спритність, високий рівень працездатності можуть бути сформовані тільки шляхом тренування, шляхом використання ефекту від цілеспрямованого організованого процесу адаптації організму учня до фізичних навантажень, необхідного обсягу й достатньої інтенсивності. Тому основні принципи організаційної концепції навчального тренування у процесі шкільної фізичної підготовки повинні стати теоретико-методичною основою для нових форм організації занять з фізичного виховання [2].

Основою інноваційних процесів в удосконаленні системи фізичного виховання учнів різних вікових категорій є впровадження наукових досягнень (інноваційних

технологій) у навчальний процес, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду в закладі загальної середньої освіти.

Педагогічні умови – це категорія, що визначається як система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створені, та необхідні для досягнення конкретної педагогічної мети [9].

Сутність поняття «інноваційна діяльність» відбиває не лише особливості процесу оновлення, внесення нових елементів у традиційну систему освітньої практики, а й органічно включає в себе характеристику індивідуального стилю діяльності педагога-новатора.

Інноваційна діяльність передбачає вищий ступінь педагогічної творчості, педагогічне винахідництво нового в педагогічній практиці, що спрямоване на формування творчої особистості, враховує соціально-економічні та політичні зміни в суспільстві й проявляється в ціле покладанні, визначенні мети, завдань, а також змісту і технологій інноваційного навчання [4].

Узагальнення результатів наукових розвідок дозволило нам подати визначення «професійної підготовки вчителя фізичної культури в умовах інноваційного освітнього простору» – як: з одного боку, складної багатогранної системи, яка спрямована на здобуття та розвиток достатнього для продуктивної креативної професійної діяльності рівня компетентності у процесі навчання у

закладі вищої освіти і практичній діяльності, з іншого – це система організаційних і педагогічних заходів, що забезпечують формування в особистості професійної спрямованості знань, умінь, навичок і професійної готовності до певної діяльності та професійної взаємодії [8].

Професія вчителя фізичної культури має цілу низку умов психічної напруженості, зокрема відповідальність за життя і здоров'я учнів. Наявність знань із загальної, вікової, педагогічної та психології фізичного виховання і спорту не забезпечить психологічно доцільних дій в конкретних ситуаціях з організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти.

Складність тут полягає у сформованості певного стилю спілкування, способів реагування на конкретні ситуації, вироблення власного, психологічно грамотного стилю роботи, оволодіння прийомами саморегуляції, самоконтролю і саморозвитку.

Розв'язування педагогічних задач, які постійно виникають в різних модифікаціях, потребує вироблення схеми, за якою можна було б оцінювати педагогічні ситуації і оперативно їх розв'язувати або коректувати в ході уроку.

Професійні психологічні вміння, навички вчителя фізичної культури, як і будь-які риси особистості, формуються шляхом їх практичного застосування і подальшого закріплення при повторній ситуації, тобто за схемою: вчинок – звичка – риса особистості.

Фактично формування

готовності до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти вимагає формування здатностей у вчителя фізичної культури до педагогічної рефлексії.

До професійної рефлексії педагога відносять такі явища і процеси як усвідомлення цілей, засад, питань навчально-виховної діяльності, проблем міжособистісного сприйняття та взаємодії вчителя і учня, самоусвідомлення та самопізнання тощо [10].

На наш погляд, професійна підготовка вчителя фізичної культури має бути спрямована на формування і становлення професійної особистісної готовності вчителя фізичної культури, здатного продуктивно здійснювати освітню діяльність з використанням різноманітних педагогічних інноваційних технологій.

До психолого-педагогічних умов належить розробка системи засобів (психологічних, педагогічних, фізкультурно-оздоровчих), що дозволяють побудувати навчальний процес з фізичного виховання студентів на основі врахування індивідуально-психологічних особливостей студентів, а саме:

- ✚ орієнтація на формування внутрішнього позитивно мотивованого ставлення студентів до використання оздоровчих технологій;
- ✚ розробка стратегії побудови фізкультурно-оздоровчої діяльності з врахуванням індивідуально-психологічних особливостей та рівня фізичного стану тих, хто займається;
- ✚ реалізація особистісно орієнтованої взаємодії у системах

«викладач – студент», «студент – студентський колектив»;

- ✚ усвідомлення значущості фізичної культури, основ здорового способу життя для життєдіяльності студентів та їх професійної діяльності [4].

Освіта на факультеті фізичного виховання має бути орієнтована на формування та виховання студента як суб'єкта власної фізичної культури.

В цій ситуації студент реалізує свободу вибору, своєрідність свого освітнього шляху, в результаті якого набуває свою культурну ідентичність. Лише в цьому випадку особистість сприймає освіту в сфері фізичної культури як складову власного стилю життя, може створювати себе сама, підпорядковувати освіту цілям особистісного зростання.

Одним із найважливіших критеріїв, який дозволяє стверджувати про реальність такого освітнього процесу, є досягнення особистістю стану, за якого реалізуються її індивідуальні та соціальні процеси з самореалізацією.

Вони отримують відображення в її самоорієнтації і самоорганізації, можливо, більш повному самовираженні в соціокультурній (у тому числі фізкультурно-спортивній) і професійній діяльності, в потребі та можливості самопізнання і самовдосконалення, у сформованості розвиненої самосвідомості, досягненні ефективного самоврядування [7].

Формування у студентів готовності до інноваційної діяльності передбачає, перш за все, глибоке вивчення теоретичних питань удосконалення освітнього процесу, позитивних сторін педагогічних

теорій, ідей та технологій, які вже досліджувалися і упродовжувалися в педагогічну практику.

Тільки на основі ґрунтовної роботи щодо вивчення фундаментальних педагогічних теорій і технологій, осмислення механізму їх упродовження є можливість підвищити рівень підготовки учителів до інноваційної діяльності у сфері виховання [1]

Формування готовності учителів фізичної культури до спортивно-оздоровчої діяльності спонукає до пошуку методів, що сприяють якісній підготовці фахівців.

Мета організованої нами діяльності – навчання студента критично та творчо підходити до виконання професійної діяльності.

З огляду на це, обрані інтерактивні методи, покликані актуалізувати фаховий інтерес. Серед таких методів – круглий стіл, мозковий штурм, аналіз конкретних ситуацій та ін.

У контексті дослідження вагомим є *метод круглого столу* – метод активного навчання, що допомагає закріпити отримані раніше знання, заповнити відсутню інформацію, сформулювати вміння розв'язувати проблеми, зміцнити позиції, навчити культури ведення дискусії. Характерна риса такого методу – поєднання тематичної дискусії з груповою роботою.

Мета названого методу полягає у виробленні в студентів професійних умінь чітко висловлювати й обґрунтовувати власні думки, аргументувати свої міркування, обстоювати переконання. Цей метод сприяє закріпленню інформації та полегшує виконання самостійної

роботи.

Інноваційна програма фізкультурно-оздоровчої роботи створена з урахуванням тенденцій, основні завдання якої [6] полягають у наступному:

- 1) Визначити проблеми, на вирішення яких вона зорієнтована.
- 2) Визначити мету інноваційної програми.
- 3) Науково обґрунтувати нововведення за рахунок впровадження яких передбачається вирішити проблеми.
- 4) Розробити стратегію та проект майбутньої програми фізкультурно-оздоровчої роботи.
- 5) Визначити кадрове та ресурсне забезпечення.
- 6) Розробити план дій.

Реалізовувати оздоровчі технології необхідно з участю всіх суб'єктів педагогічного процесу – учнів, батьків, педагогів.

Вагомий внесок припадає на вчителя фізичної культури, тому що оздоровча фізична культура є частиною загальної фізичної культури; її основна мета – зміцнення здоров'я, підтримка високої працездатності, відновлення порушених функцій.

Використання різноманітних засобів оздоровчої спрямованості в діяльності вчителя фізичної культури збільшить інтерес дітей до занять із фізичної культури, що, у свою чергу, підвищить емоційність уроку та його оздоровчий вплив.

Використовуючи сучасну програму з фізичної культури, було запропоновано шляхи діяльності вчителя фізичної культури, які

можуть бути спрямовані на вирішення оздоровчого завдання на уроці. Також ураховуються важелі впливу через мережу Інтернет з активною участю батьків і учнів [11].

М. Горобей [5] розробив комп'ютерно-діагностичну програму контролю зміцнення й збереження здоров'я учнівської молоді засобами фізичної культури, яка дозволяє: планувати фізичні навантаження залежно від діагностичного рівня фізичного здоров'я школярів; вносити індивідуальні корективи в оздоровчі програми; одержувати статистичну інформацію, що характеризує стан фізичного здоров'я на індивідуальному та груповому рівнях.

Н. Гончарова [1] розробила комп'ютерну програму для моніторингу фізичного стану дітей молодшого шкільного віку, що складається з блоків: діагностичного – оцінки фізичного стану учнів, «Підручника здоров'я» – оцінки теоретичних знань, «Спортивного майданчика» – комплексів фізичних вправ для дітей з різним рівнем фізичного стану, які спрямовані на розвиток фізичних якостей; «Щоденника самоконтролю».

Аналіз світового досвіду та результатів низки наукових досліджень переконує, що ефективним напрямом підвищення рівня рухової активності різних груп населення в Україні може стати створення та впровадження у систему фізичного виховання молоді і дорослого населення різноманітних популярних фітнес-гібридів оздоровчого та спортивного напрямів, як найбільш універсального виду фізичних навантажень.

Прикладом вдалого використання інновацій на уроках фізичної культури можуть бути види спорту, які подобаються учням і викликають у них інтерес, а саме: футзал, скейтбординг, софтбол, флорбол, хортинг (для хлопчиків), різновиди аеробіки – степ-, тай-бо-, шейпінг, стретчинг, роуп-скіппінг (для дівчаток).

На заняттях з ігровою спрямованістю в підготовчій частині, залежно від поставлених завдань, використовується класична аеробіка з різними переміщеннями приставними, перехресними кроками, з раптовими зупинками, стрибками, вправи зі степ-аеробіки на гімнастичній лаві.

Коли погодні умови не дають змогу виходити на вулицю, то в залі проводяться вправи з силової аеробіки з гумовими бинтами під музику, террааеробіки з набивними м'ячами, вправи зі степ аеробіки на лавах, скіп-аеробіки, класичної аеробіки, фолк-аеробіки [2].

Спостереження за учнями у процесі інноваційної форми діяльності на уроці дозволило визначити такі позитивні ознаки:

- у всіх учнів підвищується рівень свідомої активності під час виконання вправ;
- кожен учасник групи може обирати власний темп виконання вправи, що дозволяє індивідуалізувати процес виконання вправ;
- під час такої форми діяльності власний вклад у колективну справу може внести учень у будь-якому стані здоров'я;
- означене особливо важливо для тих, хто має психофізичні обмеження;

- подібна форма діяльності учнів дозволяє вчителю визначити рівень авторитету кожного серед своїх однолітків, та у наступному – сприяти його підтримці або підвищенню.

Дискусія

Аналіз одержаних нами у ході дослідження результатів свідчить про доцільність внесення змін у процес підготовки вчителів фізичної культури.

Удосконалення існуючої системи, за рахунок використання інноваційних технологій навчання, дозволить підвищити якість підготовки кадрів для сфери фізичного виховання та спорту, покращить рівень професійних знань, вмінь і навичок фахівців.

Література:

1. Гончарова НМ, Автоматизовані системи контролю фізичного стану дітей молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання. Київ, 2009; 20.
2. Гринчук А, Чехівська Ю. Застосування інноваційних технологій як засобу підвищення мотивації студентів до занять фізичним вихованням. *Науковий вісник Мелітопольського держ. пед. ун-ту*. 2018;1:145–150.
3. Дичківська ІМ. Інноваційні технології. Київ: Академвидав, 2004: 352.
4. Єлісеєва ДС. Інноваційна технологія зміцнення здоров'я дітей старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням. Дніпро, 2016: 21.
5. Кузнєцова О. Педагогічні умови формування готовності студентів до використання оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання і

Висновки

В умовах актуалізації організації оздоровлення молоді в умовах ЗЗСО та з метою забезпечення зацікавлення учнів в залученні до систематичної оздоровчої діяльності, саме використання інноваційних технологій є запорукою популяризації та ефективності залучення здобувачів освітніх послуг до здоров'язберігаючої діяльності.

Перспективами подальших наукових розвідок може бути експериментальна перевірка ефективності формування готовності учителів фізичної культури до впровадження інноваційних технологій у процесі професійної оздоровчої діяльності.

References:

1. Honcharova NM, Automated systems for monitoring the physical condition of children of primary school age in the process of physical education. Kyiv. 2009; 20. Ukrainian
2. Hrynchuk A, Chekhivska Yu. The use of innovative technologies as a means of increasing student motivation for physical education. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzh. ped. un-tu*. 2018;1(20):145–150. Ukrainian
3. Dychkivska IM. Innovative technologies: Kyiv: Akademydav, 2004: 352. Ukrainian.
4. Ielisieieva DS. Innovative technology for strengthening the health of children of senior school age in the process of independent physical education. Dnipro, 2016: 21. Ukrainian.
5. Kuznietsova O. Pedagogical conditions for the formation of students' readiness to use health technologies in the process of physical education and life.

- життєдіяльності. *Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2017;3:59–67.
6. Москаленко НВ. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів. Дніпропетровськ: Інновація, 2011: 238.
  7. Носко МО. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання здоров'я збережувальних технологій. *Вісник Чернігівського НПУ. Серія: Педагогічні науки*. 2018;156:88–93.
  8. Отравенко ОВ. Інноваційні методи навчання як основа якісної професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019:222–230.
  9. Пехота ОМ. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій. Київ: Вид-во А.С.К., 2003:240.
  10. Рибалко ПФ. Сутнісні характеристики готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти. *Фізико-математична освіта*. 2019;2(20):105–8.
  11. Ситник ОА. Інноваційні оздоровчі технології в діяльності вчителя фізичної культури. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015;3:297–303.
- Naukovi zapysky Ternopilskoho nats. ped. un-tu imeni V. Hnatiuka. Serii: Pedagogika*. 2017;3:59–67. Ukrainian.
6. Moskalenko NV. Innovative technologies in physical education of schoolchildren. Dnipropetrovsk: Innovatsiia, 2011: 238. Ukrainian.
  7. Nosko MO. Formation of readiness of future physical education teachers to use health technologies. *Visnyk Chernihivskoho nats. ped. un-tu. Serii: Pedagogichni nauky*. 2018;156:88–93. Ukrainian.
  8. Otravenko OV. Innovative teaching methods as a basis for quality professional training of future physical education teachers. *Vidkryte osvithne e-seredovyshe suchasnoho universytetu*. 2019: 222–230. Ukrainian.
  9. Piekhota OM. Preparation of the future teacher for the introduction of pedagogical technologies. Kyiv: Vyd-vo A.S.K., 2003: 240. Ukrainian.
  10. Rybalko PF. Essential characteristics of the readiness of future teachers of physical culture to organize a physical culture and health environment of general secondary education. *Fizyko-matematychna osvita*. 2019;2(20):105–8. Ukrainian.
  11. Sytnyk OA. Innovative health technologies in the activities of a physical education teacher. *Pedagogichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 2015;3:297–303. Ukrainian.

Автор засвідчує про відсутність конфлікту інтересів.

Інформація про автора:

Данило Любов Ігорівна

старший викладач кафедри спорту і фітнесу

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0001-7083-8237

E-mail: l.danylo@kubg.edu.ua

Отримано: 04.05.2021   Прийнято: 14.09.2021   Опубліковано: 28.10.2021

Данило Любов. Характеристика інноваційних технологій в оздоровчій діяльності майбутнього вчителя. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021;2(6):112-120.

DOI:10.28925/2664-2069.2021.210